

רשומות עשר היבשות אשר ביס

海内十洲記

מאת: דונגְפֶאנגְ שׁוּוּ (93-154 לפני הספירה)

מסינית קלאסית: עופר ולדמן

תוכן עניינים

2.....	הקדמות.....
3.....	הקדמת המתרגם.....
3.....	מקורות.....
4.....	מהדורות התרגום העברי.....
5.....	הקדמת "כלל הספרים של ארבעת האוצרות".....
7.....	רשומות עשר היבשות אשר בים.....
8.....	1. מבוא.....
9.....	2. יבשת דזו.....
10.....	3. יבשת יינג.....
11.....	4. יבשת שו'אן.....
12.....	5. יבשת גן.....
13.....	6. יבשת צ'אנג.....
14.....	7. יבשת יו'אן.....
15.....	8. יבשת ליו.....
16.....	9. יבשת שנג.....
17.....	10. יבשת פנגלין.....
18.....	11. יבשת ג'וקו.....
21.....	12. האי צאנגהאי.....
22.....	13. יבשת פאנג'אנג.....
23.....	14. פוסאנג.....
24.....	15. תל פנג.....
25.....	16. קונלון.....
29.....	17. סוף דבר.....

הקדמות

הקדמת המתרגם

"רשומות עשר היבשות אשר בים" או בשמו המקוצר "רשומות עשר היבשות" הוא טקסט דאואיסטי עשיר בפלאות, המיוחס לאחד מחכמי הדאו המוזרים בהיסטוריה - דונְגְפֶאֶנְג שְׂוּוּ. שְׂוּוּ חי בסין בשנים 154-93 לפני הספירה (אותה תקופה בה החל שלטון המכבים בארץ ישראל). הוא כיהן בממשלתו של הקיסר וו מהאן בתפקידי פקידות בכירים, אך בפועל שימש בתפקיד שנע בין מורה לקיסר לליצן חצר, שם קיבל תדמית של קדוש ונהג בצורה שטקסטים רבים אוהבים לתאר במשפט "איש לא יכל לרדת לסוף דעתו". שנינותו וחוצפתו היו ידועים היטב, וכך גם הלקחים הרבים שלימד את הקיסר. פרסומו הרב בדורו ובדורות מאוחרים יותר הביא להכרה נרחבת בטקסטים שכתב, אך הביא גם לכך שטקסטים מאוחרים יותר יוחסו לו ללא כל בסיס.

"רשומות עשר היבשות" הוא אחד מאותם טקסטים אשר לא ברור אם אכן נכתבו על ידי שְׂוּוּ וקיבלו תוספות מאוחרות במהלך השנים, או שמא היוו מראש זיוף אשר שאב השראה ומקורות מטקסטים קודמים וניסה לרכב על גל הפרסום של הקדוש הדאואיסט. אולם אין בבעיה זו כדי להמעיט מערכו של הספר כמקור ספרותי שימושי, ולא פעם ראשוני, לסיפורים מופלאים ולביטויים אשר נקלטו ב"ספרות המזרח" של סין. אותה ספרות אשר שימרה את סיפורי הפלאות והאימה מימי קדם. ואכן, החל מפרסומו ולאורך כל ההיסטוריה של סין שימש הספר כמקור לסיפורים מופלאים, או לשברי סיפורים אשר בעזרת ספרים נוספים נתנו הצצה לאמונות של ימים קדומים אשר נותרו לוטים בערפל.

את בחינת תיארוכו של הטקסט אשאיר ל"הקדמת כלל הספרים של ארבעת האוצרות" אשר מופיעה בהמשך. זוהי הקדמה מתוך אחד האוספים הגדולים ביותר של ספרות סינית קדומה, משנת 1782, אשר מיטיבה לדקדק בשאלות אמינות ותיארוך הטקסט, כנהוג בקטלוגים של ספרות לאורך ההסטוריה של סין. אך עם כל הכבוד לתיארוכים ולאימותים, ברור כי לא בנכונות ובאמינות כוחו של טקסט זה, אלא בכנפי דמיונו אשר נושאות אותו אל מחוזות מרתקים, ובסיפורי הפלאות שלו אשר נבנים פה ושם על גרעינים היסטוריים.

הטקסט עצמו הוא טקסט דאואיסטי בעל דמיון עשיר. הוא יוצא ממבנה גיאוגרפי משובץ אנקדוטות פולקלור, ובנקודות מסוימות שוכח את המסגרת הגיאוגרפית המוכרת כל כך מן "הקלאסיקה של ההרים והימים" ומרשה לעצמו להפליג בסיפורים עלילתיים עשירים בפרטים, או בקטעי הלל ושירה. הדאואיזם אינו בא בו לידי ביטוי בתיאורים גדולות ומוסרי השכל, אלא הלכה למעשה באותה נדידה סקרנית תמימה וחופשית מדאגות לה מטיפים הדאואיסטים הגדולים בכתביהם. כמו בסיפורים על אותם דאואיסטים מעופפים היוצאים למסעות ארוכים על גבי הרוח, גם "רשומות עשר היבשות" מוציאות אותנו למסע מופלא על פני יבשות ואיים של בני אלמוות, מעל הרים גבוהים עמוסי אבני חן, מעיינות מים מתוקים וארמונות זהב. המסע אמנם נראה כבדיוני, אך כמו כל הסיפורים על דונְגְפֶאֶנְג שְׂוּוּ, מה שמתחיל בדברים מוזרים ועתירי דמיון, מתברר לבסוף כשיעור חשוב בנתיבי לבו של האדם.

עופר ולדמן, חורף 2014

מקורות

הטקסט עליו מתבסס התרגום הוא זה המופיע בויקיטקסט:

<http://zh.wikisource.org/zh/%E6%B5%B7%E5%85%A7%E5%8D%81%E6%B4%B2%E8%A8%98>

תמונת השער היא יצירה של לִי דְזָאִי (李在) מתקופת שושלת מינג, הנמצאת כיום במוזיאון הלאומי בארמון העיר האסורה בבייג'ינג, סין.

http://no-camel.com/chinese_translations/chinese_translations.html, מתוך "יני קנה" בתרגום עופר ולדמן,

מהדורת התרגום העברי

מהדורה ראשונה נוצרה ב 05.01.2014

מהדורה שניה נוצרה ב 06.10.2018

הקדמת "כלל הספרים של ארבעת האוצרות"

את עיקר הדברים שבמגילה היחידה של "רשומות עשר היבשות אשר בים", כתב דונגפאנג שוּו בן שושלת הָאן. אלו הן עשר היבשות: יבשת דְזו, יבשת יִינג, יבשת שוֹ'אן, יבשת זֶן, יבשת צ'אנג, יבשת יוֹ'אן, יבשת לְיו, יבשת שְׂנָג, יבשת פֶּנְגְלִין, ויבשת ג'וֹ'קוֹ. ונוספים להם גם פסקאות על האי צָאנְגְהָאִי², על האי פָּאנְגְגָאנְג³, על פֹּסָאנְג⁴, על תל פֶּנְג, ועל קוֹנְלוֹן.

מילות היצירה לעיתים מדברות בשבח השר שוּו, ודומות לנאום בפני שליט, ולעיתים מדברות בשבח הקיסר וו, ודומות אף הן לנאום לציון נפטר. [היצירה] מעלה על נס את חוסר יכולתו של הקיסר וו להבין את דרכיו של שוּו. [חולשה] שבגללה לא זכה לחיים ארוכים, ולאחר מכן מופיעים דברי גוזמאות כמנהג אסכולת הדאוו. ככלל, [היצירה] מעורפלת ולא אחידה, ואינה מתאימה למחקר. בספרי שוּו אשר תיעד לְיו שְׂיָאנְג⁵ שמה אינו מופיע כלל. ביצירה מתועד המקרה בו הקיסר וו ביקר בגן חוֹוָאִלִין וירה בנמר, בפרשנות של לְיו שְׂיָאנְג מ"אוסף גן חוֹוָאִלִין" של הקיסר וו מְג'וֹ מַאֵת יִינג גְ'וֹ ואשר מופיעה ב"מבחר הספרות"⁶, מופיע הציטוט הבא מתוך "קלאסיקת המפות של לְיוֹוִאנְג⁷": "גן חוֹוָאִלִין נמצא בתוך העיר בפניה הצפון-מזרחית. כאשר עלה הקיסר מִינְג מְוִי העניק לו את השם "גן פָּאנְגְלִין"⁸, והמלך פָּאנְג מְצ'י שינה אותו ל"חוֹוָאִלִין"⁸. [אז] כיצד ייתכן שהשם יתקיים בתקופתו של הקיסר וו⁹? מן הסתם מסתמך [הטקסט שלפנינו] על יוצרים מתקופת שש השושלות¹⁰. [שהרי] ידוע כי המקרה עם וִי שוֹצ'ינְג שמצוטט ביצירה מגיע מ"הגדות על בני אלמוות אלוהיים". וידוע גם שמקרה מפת דמות האמת של חמשת ההרים שמצוטט לאחר מכן [ביצירה]¹¹ מגיע מ"הביוגרפיה הפנימית של וו מְהָאן". וכך, החל מ"תיעוד סוֹוִי" היצירה כבר מוכרת בתיעודים¹².

לְיו שְׂיָאנְג מעיר כי קיימים ציטוטים של היצירה כמובאות ב"שירת הבירה הדרומית" של ג'אָנְג חֶנְג¹³, ב"שירה ברוח" של סוֹנְג יוֹ, ב"שירת העגור הרוקד" של בָּאו ג'אָו, ב"שירת ההרהור במיסתורי" של ג'אָנְג חֶנְג, ב"שירת האלה מְלוֹו" של צָאו ג'ה, ב"שירת נדודי בני האלמוות" של גוֹו פו הפרקים הראשון והשביעי, ב"חיקוי שירת נדודי בני האלמוות של גוֹו פו" של ג'אָנְג יוֹ, ב"הלל לדיוקנו של דונגפאנג שוּו" של שוֹ'אן מְרָקִיז שְׂיָה, וב"תחריט שעון המים החדש" של לו צ'וֹוִי, ודי בכך כדי להצביע על עושר הדברים הכתובים [בה], אשר מועילים בכתיבת ספרות. בספרו "פיענוח הקלאסיקות" מוסיף לו דְמִינְג בפסקה "האופל הצפוני" מ"ג'וֹאנְג דְזֶה" את הציטוט הבא מן היצירה

- 1 מילולית: דְזו - "אב קדמוני", יִינג - "אוקיינוס", שוֹ'אן - "אפל", יֶן - "להט", צ'אנְג - "ארוך", יוֹ'אן - "ראשוני", לְיו - "אורם", שְׂנָג - "חיים", פֶּנְגְלִין - "פניקס וצ'ילין", ג'וֹ'קוֹ - "אסיפת המערות".
- 2 מילולית: "ים הטורקיז".
- 3 ביטוי המכוון גם למנזר דאואיסטי.
- 4 שם של עץ תות אגדי.
- 5 כנראה הכוונה לתיעוד בספר "סיווג הרישומים" (別錄) אשר לא שרד לימינו.
- 6 "השירה מאוסף גן חוֹוָאִלִין של הקיסר וו מְג'וֹ" היא יצירה המופיעה גם כיום בתוך הגירסה של הספר "מבחר הספרות של ג'אָו מִינְג" שהגיעה לימינו.
- 7 מילולית "גן יער הניחוחות".
- 8 הכוונה לקיסר צָאו פָּאנְג (曹芳) של ממלכת וִי בתקופת שלושת הממלכות. סביר להניח שהשינוי נובע מהאיסור המפורסם להשתמש בסימן המשמש לשמו האישי של הקיסר בתקופת שלטונו.
- 9 מקור הקושי: הקיסר וו מהאן שלט כ 300 שנים לפני הקיסר מִינְג מְוִי, וכ 350 שנים לפני המלך פָּאנְג מְצ'י. לא ייתכן שמישהו מתקופתו, כגון דונגפאנג שוּו אשר לו מיוחסת היצירה, יזכיר את השם שאותם קיסרים נתנו לגן.
- 10 בדיקת התאריכים שהובאה כאן נועדה לערער את הטענה שהספר נכתב על ידי דונגפאנג שוּו עצמו, או בתקופתו - תקופת הקיסר וו מהאן, ולאתר את התקופה המאוחרת בה נכתב לכאורה הטקסט.
- 11 ניתן למצוא את הסיפור מצוטט גם ב"רשומות הנרחבות של עידן טאיפינג" במגילה 3, בערך "הקיסר וו מהאן" (漢武帝).
- 12 הווה אומר, משנת 636 לספירה.
- 13 לא ברור לאיזה ציטוט הכוונה אך ג'אָנְג חֶנְג חי בשנים 139-78 לספירה, ולפיכך איזכורו דווקא מקרב את הספר לתיארוכים קדומים יותר.

[שלפנינו]: "מים בצבע שחור נקראים ים אופל, הם הופכים לשיטפון ללא רוח וגליהם [גובהם] כמה ג'אנג"¹⁴. וסקירת פרשנויות נוספות אכן מחזקת את הדברים. בשירה של אנשי שושלת ט'אנג ציטוטים ממנה רבים להפליא, בוודאי הדברים המיוחדים שתועדו [ביצירה] היו כאלו שלא ניתן היה להתכחש להם. כל האסכולות תיעדו [את הדברים], ויש מהם שנכנסו גם לגיאוגרפיה"¹⁵, והכתוב היה לראיה מבלי שנבחנה נכונותו. כיום, ביחד עם "הקלאסיקה של ההרים והימים" היא משיבה לכנה את אסכולת דברי הזוטות"¹⁶.

14 זהו ציטוט לא מדויק מן הקטע על תל פנג. ג'אנג היא מידת אורך שגודלה בסביבות שני מטר וחצי, ראה פירוט בהערות על יבשת יינג.

15 הגיאוגרפיה הסינית הקדומה כללה גם רשמים על תופעות ויצורים שפעמים רבות היו דמיוניים.

16 אסכולת דברי הזוטות תיעדה שמועות וסיפורי עם, מתוך אמונה שגם מהם ניתן ללמוד על העולם הסובב אותנו. סיכום יפה של מהות האסכולה ניתן למצוא בהקדמה של לוי שוין ל"שחזור סיפורים עתיקים".

רשומות עשר היבשות אשר בים

1. מבוא

פעם שמע הקיסר וו מהאן את המלכה האם אומרת כי בים הגדול על כל סביבותיו נמצאות עשר יבשות: יבשת דזו, יבשת יינג, יבשת שו'אן, יבשת ין, יבשת צ'אנג, יבשת יו'אן, יבשת ליו, יבשת שנג, יבשת פנג'לין, ויבשת ג'ו'קו, ומקומות אלו כמעט אין בהם זכר לבני אדם. הוא ידע כי דונגפאנג שוו עולה על בני דורו, ולפיכך הזמין אותו אל חדרו הפרטי ושאל אותו ביחידות על מקומם של עשרת האיים ועל שמות הדברים שיש בהם, כי הדבר רשום בספרים. ענה פאנג שוו: "עבדך, הוא רק לומד את האלמוות, ואינו אדם שהשיג את הדרך. לשם שגשוגה וטובתה של המדינה שוכרים קונפוציאנים ומואיסטים בעלי שם לענייני החינוך והתרבות, ומדכאים את הדאו העממי ופלאים טפלים. לפיכך מבקר עבדך בהסתר בחצר המלך, ומוותר הוא על שלומו ובריאותו בשמשו את הארמון. וזאת גם משום שכבודו אוהב את הדאו, ורוצה לשוב ולדכא את נוכחותו [שלו] מעוררת היראה. בעבר הייתי צועד בדרכים בעקבות מורי רבותי, והגעתי אל תל ג'ו¹⁷, אל פוסאנג, אל ים שן¹⁸ ואל גבעת ליל-האופל, אל תל היאנג הטהור, אל מתחת לקצה הטורקיז¹⁹ ואל תוך ארמון הירח, בפנים טיילתי בשבע הגבעות, ובמרכז טיילתי בעשר היבשות. צעדתי במחוז הארגמן וסבבתי בחמש הפסגות, נדדתי בבריכות ונחתי בהרים. [רק] בשל היותו צעיר הגיע עבדך לזמן הזה, נודד אל הרקיע השישי, משלח דרכו אל זוהר הרקיע ואל קצהו. [ועדיין] אין זה כמו להפגש עם חכם הריק, או בארמון האמת לדאות, כמו תשעת הרקיעים אשר ממעל ומתחת. [או] כמו סקירה של מליוני [הדברים] במערות. בצפון הרחקתי לגואוצ'ן²⁰ וגם לחוואנגה²¹, בדרום דאיתי לטא'צה²² ונחתי בדא'ש'ה²³. במזרח הגעתי לעננים האדומים של היאנג, ובמערב למישור מערות הקור. [מקומות] שלא הגיעו אליהם השמש והירח, ושביל החלב שם אינו בנמצא. [מקומות] שמעליהם אין דבר, ותחתיהם אין בסיס. הדברים שתיעד עבדך מגיעים עד שם, [אך] חוששתני שאכן אין די בהם כדי לתת מענה לחיפושים".

17 מילולית "תל הצינובר". צינובר הוא מרכיב ידוע בדאואיזם ליצירת גלולת האלמוות.

18 מילולית "ים הצדפה". אותה צדפה בשם שן היא יצור מיתולוגי ידוע.

19 "טורקיז" מכון גם למזרח – "תחת קצה הטורקיז" הוא המקום בו נמצאים השמש והירח על פי ה"באו פו ד'זה" בפרק 微

20 קבוצת כוכבים אשר קושרה עם ההרמון של הקיסרים. ממוקמת על קבוצות קפאוס והדובה הקטנה של האסטרונומיה המערבית.

21 קבוצת כוכבים המקושרת עם החופה שמצילה על הקיסר, ועם בדידות וגאווה. חלק מקבוצת קסיופאה על פי האסטרונומיה המערבית.

22 מילולית: "הספר הגדול".

23 השם הסיני לאיזור באקטריה בסביבות אפגניסטן. לא ברור אם זו הכוונה כאן.

2. יבשת דזו

יבשת דזו קרובה למרכז של הים המזרחי, האיזור משתרע לחמש מאות לי²⁴, ורחוק מן החוף המערבי שבעים אלף לי. יש שם עשבי אל-מוות, צורתם כניצני אורז הבר ואורכם שלוש או ארבע אמות, כאשר אדם מת מזה שלושה ימים ניתן לכסותו בעשב והוא תמיד ישוב לחיים, צריכה שלו [גם] יכולה להאריך את חייו של האדם. פעם כשהיה הקיסר הראשון מצ'ין בפארק הגדול, שכבו בדרך רבים שמתו על לא עוול בכפם, והיתה שם ציפור דמויית עורב שנשאה עשב זה במקורה וכיסתה את פניהם של המתים. בו ברגע הם נעורו והתיישבו ושבו לחיים. אחד המפקחים הגיש דיווח [בנושא], והקיסר הראשון שלח משלחת להגיש את העשבים לאדון ג'ונג גו מהפרבר הצפוני ולשאול אותו לגביהם. ענה האדון ג'ונג גו: "עשב זה הוא מעשבי האל-מוות שיש על האי דזו שבים המזרחי, הוא גדל בשדה הישפה, ויש שקוראים לו "לינגג'ה משיב נפש". עליו דומים לניצני אורז הבר וגבעול אחד יכול להחיות אדם אחד." הקיסר אמר בהתרגשות: "ואפשר ללקט אותו?" והורה לשליח ש'ו פו לשלח חמש מאות בתולים ובתולות. להוביל [אותם] אל ספינה ולצאת לים לחפש את האי דזו, ו[הספינה] לא שבה²⁵. פו היה איש דת דאואיסטי וכונה ג'ונג פאנג, ולאחר מכן גם השיג את הדאו.

24 אורכו של הלי הסיני הוא כחצי קילומטר, או 576 מטרים. הגודל הנקוב בטקסט, אם כך, הוא כ 170 קילומטרים.
25 המשלחת מתועדת גם ב"ספר האן" בפרק 下祀志, שם מצורף לש'ו פו גם האן ג'ונג (韓終), שבעצמו נחשב קדוש דאואיסטי.

3. יבשת יינג

יבשת יינג נמצאת בים המזרחי, האיזור משתרע לארבעת אלפים לי, ובכלליות [נמצא] אל מול חווינג'י, כשבע מאות אלף לי מן החוף המערבי. צומחים שם פטריות אלוהיות ועשבי קדושה. יש שם גם סלע ג'ייד, גובהו מעל לאלף ג'אנג²⁶. נובע שם מעיין דמוי יין שטעמו מתוק ושקיבל את השם "מעין יין הג'ייד", מי ששותה אותו ישתכר לאחר כמה כוסות, והוא מביא לאדם אורך ימים. ישנם על האי בתים רבים של בני אלמוות, מנהגיהם דומים לאלו של אנשי וו, וההרים והנהרות שם דומים לאלו של סין.

26 ג'אנג היא מידת אדם שזרועותיו מתוחות למעלה. אלף ג'אנג הם כ 230 קילומטרים על פי המידות של תקופת האן.

4. יבשת שן'אן

יבשת שן'אן נמצאת בים הצפוני, באיזור הצפון-מערבי²⁷, ומשתרעת לשבעת אלפים ומאתיים לי, שלוש מאות ושישים אלף לי מן החוף הדרומי. יש בה את בירת המחשכים האדירים²⁸, ובכיר בני האלמוות, דוכס האמת, שולט שם. רבים שם ההרים והגבעות, ונמצא שם גם הר הרוחות וקולותיו כקולות ברקים ורעמים. אל מול השער הצפון-מערבי של השמיים, ישנן לשכות רבות של ארמון ממשלת בני האלמוות של המחשכים האדירים. כל לשכה בארמון ייחודית ושופעת פטריות זהב ועשב ג'ייד. זהו המקום שבו ירדו אדוני שלושת הרקיעים לשלוט²⁹, והוא חמור סבר מאוד.

27 זהו מיקומה גם על פי "הרשומות הנרחבות של עידן טאיפינג" בקטע "張士平".

28 "אופל" הוא גם שמה של היבשת. הסימן המשמש לשם היבשת ולשם העיר הוא אותו סימן.

29 "שלושת הרקיעים" הם פן של "שלושת הטהורים" - שלישיית האלים שנמצאים בראש הפנתיאון הדאואיסטי.

5. יבשת ין

יבשת ין נמצאת בים הדרומי, היא משתרעת לשלושת אלפים לי ורחוקה תשעים אלף לי מן החוף הצפוני. יש בה חיה לידת-רוח, היא דומה לפנתר, צבעה כחלחל, והיא גדולה כדביבון. כאשר פורשים רשת ולוכדים אותה, ועורמים עליה כמה עגלות של חומרי בערה על מנת לשרוף אותה, גם כאשר נגמרים חומרי הבערה החיה עדיין שם, עומדת בתוך האפר ופרוותה אפילו לא חרוכה. אם מנסים לקצץ אותה הלהב לא חודר, ולהכות אותה דומה להכאת שק אפר. אם תכה³⁰ בראשה בפטיש ברזל, תמות לאחר כמה עשרות מכות. אולם היא פוערת את פיה כנגד הרוח, ובתוך רגע שבה לחיים. כאשר דוחפים לאפה אקורוס קלמוס סלעי³¹ היא מתה. אפשר לקחת את מוחה ולרקוח אותו עם כריזנטמות, ולאחר שצורכים ממנו כעשרה ג'ין³² זוכים להאריך ימים לחמש מאות שנים. יש שם גם את הר יער-האש, בהר נמצאת חיית זוהר-אש [אשר היא] גדולה כעכבר, אורך פרוותה שלוש או ארבע אצבעות, לעיתים אדומה ולעיתים לבנה. ניתן לשמוע את ההר הזה למרחק של כשלוש-מאות לי, ובחשכת הלילה רואים את עצי ההר, זהו הזוהר של אותה חיה אשר דומה לזוהר אש. אם לוקחים את הפרווה שלה ותופרים היטב לכדי לבוש, הריהו מה שבני התקופה מכנים "בגד נשטף-אש"³³. כאשר בגדיהם של תושבי הארץ מתלכלכים, [אם] שוטפים אותם במי נתר³⁴, הם אינם מתנקים. רק אם שורפים את הבגדים באש, בין שתי קערות אורז, ומנערים אותו, הלכלוך עוזב אותו, והוא נעשה צח כשג. יש שם גם בתים רבים של בני אלמוות.

- 30 הטקט משתמש בסימן 鍛, שמשמעו "מגן צוואר" ואינו קשור כאן. ב"אוסף הספרות" בערכים "אש" (火) ו"רוח" (風) ישנו ציטוט מהטקסט שמראה שמדובר בסימן 鍛. למעשה ה"שוו ון ג'יה דן" מזהיר מבלבול בין הסימנים הללו.
- 31 אקורוס קלמוס הוא צמח תבלין ידוע. עפ"י "פרשנות לקלאסיקה של הנהרות" מגילה 13, האקורוס קלמוס הסלעי משמש להכנת רפואה נפלאה, שאם צורכים אותה לאורך זמן נעשים בני אלמוות. מכאן כנראה שיוכה ליצירה שלפנינו.
- 32 כשניים וחצי קילוגרמים על פי המידות של תקופת האן.
- 33 "בגד נשטף אש" היה למעשה בגד העשוי מסיבי אסבסט, אשר אינם נשרפים באש, ולפיכך האש מנקה את הבגד. הסיפור כאן מתאר מקור ידוע היטב בספרות שהמציאו לבגדים הללו לפני שידעו את מקורם האמיתי.
- 34 מים בתוספת מינרלים המשמשים לכביסה.

6. יבשת צ'אנג

יבשת צ'אנג אשר יש הקוראים לה "התל הירוק", נמצאת באיזור הדרום מזרחי של הים הדרומי, המקום משתרע לחמשת אלפים לי, ורחוק מאתיים וחמישים אלף לי מן החוף. יש שם הרים ונהרות בשפע ועצים גדולים לרוב. ויש בין העצים אף כאלו בעלי אלפיים טבעות. פני היבשת מיוערים במיוחד, ומכאן השם "התל הירוק". נמצאים שם גם עשבי אל-מוות. השיקוי המופלא, נוזל מתוק ומשחת ג'ייד³⁵, הכל שם. נמצא שם גם הר הרוח אשר תמיד אפוף קולות רעם. ונמצא שם גם ארמון האחווה הסגולה³⁶, ועלמות אלמוות³⁷ תמימות משוטטות שם.

35 משחת ג'ייד מוזכרת בספרים עתיקים כגון השירים של צ'ו. אכילתה נחשבת למאריכת חיים.
36 "האחוזה הסגולה" הפכה למושג דאואיסטי מוכר בטקסטים מאוחרים יותר.
37 גם התרגום "פיות" תופס כאן, אם כי אין מדובר ביצורים הקטנים מן המיתולוגיה המערבית.

7. יבשת יִנְאָן

יבשת יִנְאָן נמצאת בים הצפוני, היא משתרעת לשלושת אלפים לי, ורחוקה מאה אלף לי מן החוף הדרומי. נמצאים שם חמשת סוגי פטריות הריישי³⁸ ופלג אפל, הפלג האפל סמיך כדבש, והשותה ממנו יאריך ימים ויהיה בהרמוניה עם העולם³⁹. מי שיצרוך את חמש הפטריות ההן, גם הוא יאריך ימים ולא ימות. נמצאים שם גם הרבה בתים של בני אלמוות.

38 חמשת הסוגים מפורטים ב"ספר הָאן המאוחרת" בפרק 馮衍传下, וניתן לצרוך את כולם לשם קבלת יכולות מופלאות.
39 להיות בהרמוניה עם העולם הוא מצב שמקושר פעמים רבות עם ההתקדמות לעבר האלמוות, ראה האזכורים הרבים של המושג ב"בָּאוּ פוּ דָּה".

8. יבשת ליו

יבשת ליו נמצאת בים המערבי, היא משתרעת לשלושת אלפים לי, ורחוקה מאה ותשעים אלף לי מן החוף המזרחי. יש בה הרבה הרים, נהרות ותלי אבנים, ולא קוראים קיננו. כאשר מתיכים את האבנים הללו מקבלים ברזל, וממנו עושים חרבות שזוהרות בבהירות, חזקות כקווארץ וחותכות חפצי ג'ייד כאילו חתכו חימר. [המקום] גם עשיר בבתי בני אלמוות.

9. יבשת שֶׁנְג

יבשת שֶׁנְג נמצאת בצפון-מזרח הים המזרחי, מאה ושבעים אלף לי מפרידים אותה מִפְּנִינְגְּלַאי⁴⁰, והמקום מותרע לאלפיים וחמש מאות לי. היא רחוקה מאתיים ושלושים אלף לי מן החוף המערבי. יש שם כמה עשרות אלפי בתיים של בני אלמוות, מזג האויר רגוע ושליו, והפטריות והעשבים נפוצים שם. אין בארץ [ההיא] קור וחום, והדברים גדלים בשלווה. רבים שם גם ההרים, הנהרות, עשבי בני האלמוות, ושלל הפטריות. טעמם של מי היבשת הוא כטעם סירופ פירות. זוהי היבשת הטובה ביותר.

40 אותו מקום הנקרא "תל פֶּנְג" בטקסט שלפנינו.

10. יבשת פֶּנְגְלִין

יבשת פֶּנְגְלִין נמצאת במרכזו של הים המערבי, המקום משתרע לאלף וחמש מאות ל"י. מכל עברי היבשת סובבים אותה מים חלשים⁴¹, [אפילו] נוצת אוז לא תצוף בהם, ולא ניתן לחצותם. ביבשת נמצאים הרבה ציפורי פניקס וצ'ילינים⁴², אשר כל כמה רבבות מהם מתקבצים כלהקה. ישנם שם גם הרים ונהרות, אגמים ובריכות, ואף מאות מיני תרופות מופלאות ומגורי בני אלמוות לרוב. אם מבשלים מקור של פניקס וקרן של צ'ילין, כאשר ייצלו לחלוטין ייעשו משחה אשר נקראת "דבק המשך המיתר" או "חימר חיבור הזהב". דבק זה יצלח לתיקון מיתרי רובה קשת אשר נקרעו ומתכת של חרבות אשר נשברה. אם ידביקו את אלו באותו דבק, ואיש חזק ימשוך בהם, ייקרע מקום אחר, אך הקצה המודבק לא ייקרע. בשנה השלישית של תקופת טֵיִנְהָאן⁴³, ביקר הקיסר וו בים הצפוני וקיים פולחן בהר חֶנְג. בחודש הרביעי הגיע שליח ממלך במדינה מערבית. הוא הגיש כמנחה ארבעה לֵיאֵנְג⁴⁴ של דבק זה, ומעיל מפרוות ג'יֶנְאָנְג⁴⁵, והקיסר וו קיבל אותם ושלח לאכסון במחסן חימוני מבלי שידע את השימושים המופלאים שניתן לעשות בדבק ובפרווה. הוא חשב שלמרות שהארץ המערבית רחוקה, המנחה שהעלו אינה יוצאת דופן, ועיכב את השליח מבלי לשלחו. ופעם יצא הקיסר וו לביקור בפארק חוֹנְאָלִין וירה בגמר, אך המיתר של רובה הקשת שלו נקרע. כשהתלווה השליח בכרכרה, לקח עמו גם מעט מן הדבק, ובעזרת לחלוחית מפיו תיקן את המיתר של רובה הקשת. הקיסר נדהם ואמר: "איזה פלא!" ושלח כמה לוחמים שימתחו אותו. עד סוף היום לא השתחרר, והיה כפי שהיה לפני התיקון. צבעו של הדבק טורקזי כמו ישפה⁴⁶. צבעו של מעיל הפרוות הג'יֶנְאָנְג הוא צהוב, כי זהו סוג של סוס על-טבעי. כאשר מכניסים את המעיל למים למספר ימים הוא אינו שוקע, וכאשר מכניסים לאש אינו נשרף⁴⁷. לפיכך נעשה הקיסר מודע לדברים, התנצל מעומק לבו בפני השליח, שילח אותו, והרעיף עליו דפנה וג'יֶנְג'ר מיובש וכיוצא באלה דברים לרוב אשר אינם נמצאים בארצות מערביות⁴⁸. ומדוע שלא נהרהר בחזיונו של דונְגְפָאֵנְג שְׁוֹ? בתקופתו של המלך מו מג'וֹאוּ, הזרים מן המערב העלו מנחה את להב קוֹנְוֹ החותך ג'יֶיד ואת הספל המלא-תמיד של זוהר הלילה. אורכה של הסכין אמה אחת, וקיבולת הספל שלושה שְׁנָג⁴⁹. הסכין חותכת ג'יֶיד כאילו חתכה חימר, והספל עשוי מג'יֶיד לבן, זוהר בזוהר הלילה. בלילות חשוכים, יוצאים עם הספל אל החצר ומציבים אותו כנגד השמיים, ואל מולם יזוהר, ונוזל אז יתמלא בתוכו של הספל. מקום מוצאו של הדבק מיבשת פֶּנְגְלִין, ומקום מוצאה של החרב בוודאי מיבשת לִיֹו, אשר גם היא מן הים המערבי.

41 "מים חלשים" הוא ביטוי שמתייחס למים שאינם יכולים לשאת סירה. ייתכן כי האמונה בקיומם של מים כאלו מקורה בביקורים במקומות בהם אנשים נהגו לשוט על המים ברפסודות מעורר בלבד, כאשר הסיבה האמתית לשימוש ברפסודות כאלו היתה היותם של המים רדודים במיוחד, או חוסר ידע בבניית סירות.

42 הסימנים לפניקס וצ'ילין הם "פֶּנְגְ" ו"לִיֶן", מהם גם מורכב שמה של היבשת. פֶּנְגְ הוא הזכר של הפניקס הסיני, ולִיֶן היא נקבת הצ'ילין, שהוא יצור מיתולוגי הנראה כשילוב של כמה בעלי חיים רבי עוצמה, והופעתו נחשבת סימן מבשר טובות.

43 שנת 98 לפנה"ס. מדובר על הקיסר וו משושלת הָאן.

44 כ 60 גרם על פי המידות של תקופת הָאן.

45 על פי "שלל רשומות הבירה המערבית" מדובר בפרוה שלא היתה נרטבת בגשם. ה"בָּאוּ פוּ דָּהָה" מתאר את ג'יֶנְאָנְג כחיה שחיה שלושת אלפים שנה, או לנצח, ודוברת בשפת בני האדם, ואולם "הקלאסיקה של ההרים והימים" טוענת שג'יֶנְאָנְג היא דמות הסטורית. ייתכן שבדומה לדמויות הסטוריות אחרות מזמנים קדומים נכנס גם הוא למיתולוגיה הדאואיסטית כיצור על טבעי. גם הטקסט שלפנינו מספק בהמשך תיאור אפשרי ליצור הזה.

46 אבן חן אשר אחד מצבעיה הוא ירוק בהיר.

47 ייתכן שגם אגדה זו התערבה עם אגדות בגד האסבסט.

48 הסיפור, בניסוח מתומצת יותר, נמצא גם ב"רישום עושר הדברים", מגילה ב', בפרק "מוצרים משונים", וגם שם מופיע לאחריו אזכור של סכין חותכת ג'יֶיד.

49 כ 0.6 ליטר.

11. יבשת ג'ויקו

יבשת ג'ויקו נמצאת בים המערבי, באיזור הדרום-מערבי. המקום משתרע לשלושת אלפים לי, ומשיך צפונה מקונלון מאתיים ושישים אלף לי. היא רחוקה מאתיים וארבעים אלף לי מן החוף המזרחי. רבים שם בני האלמוות וארמונות הרוחות, הארמונות מסודרים ברצף, דלת מול דלת, ולא ניתן לאמוד את מספרם. ישנם שם אריות המבריחים רעות, דְאָוֹצ'ה⁵⁰ וצבאים שמימיים⁵¹, וחיות בעלות שיניים ארוכות, ראש נחושת ומצח ברזל⁵². יש ביבשת הר גדול, דמותו כדמות ציפור אדם, לכן ייקרא "הר הציפור האלוהית". בהר יש עצים גדולים לרוב, אשר דומים לעצי מיפל, אך לעליהם ופריחתם ניחוח מתוק המתפשט [למרחק של] מאה לי, והם נקראים "עצים נוגדי רוחות רפאים". כאשר כורתים עץ שכזה, הוא בהחלט מסוגל להשמיע קול, והקול כנהמת עדר פרות, אשר השומע אותו לבו ירעד כולו ונשמתו תחרד. כאשר חותכים את תוך שורשיהם ומרתיחים אותם בקדרת ג'ייד, מקבלים נוזל, אז צולים על אש קטנה, צורתו נעשית כסוכר שחור, וניתן לגבשו לגלולה. שמה הוא "קטורת מעוררת חיות", יש הקוראים לה "גלולה מעוררת רוח", יש הקוראים לה "קטורת משיבת חיים", יש הקוראים לה "קטורת אלגום מעוררת", יש הקוראים לה "חיות ציפור האדם", ויש הקוראים לה "קטורת מחזירה ממות". שישה שמות לדבר אחד, כזה הוא הפלא הזה. הניחוח מתפשט לכמה מאות לי, והמתים אשר באדמה מריחים את הניחוח ושבנים לחיים, ולא ימותו עוד. כאשר מגישים אותה להרחה לאדם מת, מוכח כי הפלא אף גדול יותר. בשנה השלישית של תקופת ג'נג'ה⁵³ ביקר הקיסר וו באַנְדִינג. המלך של ארץ הַיִנְג'ה אשר מערבית לברברים⁵⁴ שלח משלחת עם מנחה של ארבעה לְיֶאֱנְג⁵⁵ קטורת, גודלה כביצת דרוו והיא שחורה כתות עץ. מאחר שלא היתה קטורת שכזו בסין, שלח אותה הקיסר למחסן חיצוני. בנוסף הגישו מנחה חיה אימתנית, צורתה כגור כלבים בן חמישים או שישים יום וגודלה כדביבון, אך צבעה צהוב. כאשר ציוו על השליח להיכנס ולהציג אותה לקיסר, נשא אותה בחיבוק, כמו כלב, והיא צנומה, דלילת שיער וחלושה, ומפליאה באפסותה. שאלו את השליח: "במה יועיל היצור הקטן, ומדוע יכונה חיה אימתנית?" והשליח ענה: "כוחה ככוחן של כל החיות, ואין לכך קשר עם גודל. כך גם הצ'ילין האלוהי שימש מקדם מלכם של הפילים העצומים, [לציפור] הַפְּנִיג⁵⁶ הגדולה אין ברירה אלא להעריץ את הַלְוֹנָן והפניקס⁵⁷, ומרבה הרגליים שולט בנחש המעופף, ולא משנות המידות. הארץ של עבדך מרוחקת מכאן שלוש מאות אלף לי, ויש בה לעיתים קרובות התחוללות של רוח מזרחית משולבת באויר חם אשר אינה פוסקת במשך עשרה ימים⁵⁸, ובשמיים הצלולים עולה אויר קר במשך חודש ללא הפסק⁵⁹. אז יודעים שהגיעה בסין שעתו של שליט האוהב את הדאו. מלכי מביע בוז כלפי מאה האסכולות ומכבד את הדאואיזם והקונפוציאניזם, ממעיט בזהב ובאבני חן ומרבה בדברי רוח בכל מאודו. לכן חיפש באוספי הפלאים ושלח מנחה את

50 מילולית "שיני איזמל". אויב המופיע כבר ב"קלאסיקה של ההרים והימים", אשר אין הכרעה בשאלה אם מדובר באדם, שבת או חיה. נראה שחידוד שיניים ע"י שבטים מסויימים זכה לאותו כינוי, ולכן הנטיה היא להתייחס לאויב זה כאויב פראי.

51 "צבי שמימי" נתפס כיצור פלאי וקל רגליים המביא מזל.

52 הביטוי "ראש נחושת ומצח ברזל" מוכר בסינית, ונושא משמעות של עוצמה ועמידות, גירסה עברית של הביטוי מן הסתם תהיה "מצח נחושה ועצבי ברזל".

53 שנת 90 לפני הספירה.

54 שבת טוכארים באיזור טאג'יקיסטן. מערבית למקום משכנם של שבטי השיונגנו.

55 כ 60 גרם.

56 ציפור אגדית ועצומה. נזכרת גם בג'ואנג דזה, בתחילת הפרק הראשון.

57 הַלְוֹנָן היא ציפור מיתולוגית קרובה לפניקס, והפניקס היא הציפור המלכותית, אשר משמשת גם בין סמלי הקיסרות.

58 המושג בטקסט הוא המושג המקביל ל"שבוע", אשר בסין העתיקה היה בן עשרה ימים.

59 הסימנים ל"אויר חם" ו"אויר קר" משמשים ביחד למילה "טמפרטורות". למעשה מדובר בשני חצאים - יין ויאנג - של אותו דבר. ובכל מקרה כל הסימנים שהוזכרו הם סימנים להרמוניה מתמשכת, ונקשרו בתקופות של תור זהב.

הקטורת האלוהית, צעד ביערות השמים וזימן את החיה האימתנית, רכב בכרכרת הפרווה⁶⁰ וחצה את התהום החלשה⁶¹, וכשדירבן את הסוס הצליח לעבור את ענני האבק⁶². רבו תלאותינו בדרכים רחוקות, ובקושי רב צעדנו בנתיבנו, ושלוש עשרה שנים עברו עד הגיענו לכאן היום. הקטורת האלוהית מוציאה⁶³ מחלות סופניות הגורמות למוות בטרם-עת, והחיה האימתנית מרתיעה את השדים והרוחות המביאים רעות – שני הדברים הללו הרי הם מפתח להקל על חייהם של ההמונים ויעזרו לממשל להפוך אותם לשלום ורגועים. היתכן שהדרך בה תואר הוד מלכותו אינה נכונה? תעתוע של התחוללות הרוח בארצו של עבדך ותו לא? כי כאשר נשאנו עינינו ביום הזה אל השתקפות היופי, והלא אינו אלא שליט חסר דאון. ירבו עיניו לראות תאוות מין, ירבה פיו מילים מביכות, ירבה לעשות בגופו רשעה ותאוה, וירבה לנצור בלבו פאר והדר. עוד לא קם מי שעשה ארבעת אלו ונעשה לשליט בעולם. "הקיסר וו התבייש וחש אי נוחות. הוא שב ושאל את השליח: "החיה האימתנית, היכן היא אורבת לחיות? מה היא אוכלת? כמה גדול הוא כוחה? מהיכן הגיעה?" ענה השליח: "באשר למוצאה של החיה האימתנית, ייתכן שנולדה בקונלון, ייתכן שנולדה בשן'אָנְפו, ייתכן שנולדה בג'וֹ'קו, וייתכן שנולדה בנתיבי השמיים. חייה הארוכים אינם גנובים, היא אוכלת אויר ושותה טל, מבינה את שפת בני האדם והיא אנושית, נבונה נאמנה וסלחנית. כזו היא אנושיותה, במסירותה הטבעית לא תיפול מנמר ופנתר. כזו היא עוצמתה, אך תישא קולה ותשלח אלף אנשים למסתור"⁶⁴, השוורים והסוסים וכל היצורים ינתקו בבהלתם את כבלי אסוריהם, אבירי המלחמות יתפסו לבהלה ויאבדו את כוחם. כזו היא אלוהותה, תעמיד סערה, תפלוט טיפות גשם וכל הרעות החולות יפרצו, ודרקוני [השטפונות] יזנק בחטף. [היא] שוהה באסמיהם של אדירי [הדאון] ומשמשת להרחיק אריות, ותיקרא חיה אימתנית. כי בזוהרה האלוהי הבלתי רגיל, תוכל להיות למנהיגת העופות הגדולים, למלכתם הגדולה של עזי הפנים⁶⁵, ולראש מפקדי מבריחי הרעות. והקטורת הקסומה למרות שהיא מעטה, הרי היא תרופה מופלאה להשבת חיים. היא יכולה להקים את מתיה של מגיפה, ומי שיריח את ניחוחה יחיה. משום שהניחוח כל כך מיוחד, הוא לא מאפשר לנוח. "לפיכך ציווה הקיסר על השליח להורות על החיה האימתנית להשמיע קול, על מנת שיוכל לשמוע אותו בעצמו. השליח פנה אל החיה והורה לה להשמיע קול. החיה ליקקה את שפתיה זמן ממושך, ולפתע השמיעה קריאה אשר נשמעה כנפץ רעמי השמיים הגדולים. ושתי עיניה כאילו היו לטריזי זוהר"⁶⁶, שזוהרם הבהיר הדהד בשמיים, וכעבור זמן רב פסק. ובתוך כך התהפך הקיסר ונפל, וסתם את אזניו ברעד, מבלי שיוכל לשלוט בעצמו, הניצבים ואנשי המלחמה האמיצים שמטו כולם את נשקם והשתטחו על הרצפה וכל השוורים, הסוסים, החזירים והכלבים למיניהם כשלו רגליהם, ניתקו אסוריהם וברחו באימה. ורק כעבור זמן מה נרגע הכל. הקיסר נמלא טינה כלפיה, ולפיכך העביר את החיה לפארק שְׁאָנְגְלִין והורה לנמרים לטרוף אותה. כששמעו הנמרים כי החיה באה, הרכינו ראשם בהתאספם ושכבו מקובצים כנמרים מתים. כשנכנסה החיה לפארק, צעדה על ראשיהם של הנמרים, התעלמה מפיותיהם, וכשעברה עשרה צעדים העיפה מבט בנמרים, והם מיד עצמו את עיניהם. הקיסר התחרט על כך שדבריו [כלפי] השליח היו גסי רוח, ורצה לקבל את פניו [בכבוד]. אך למחרת לא נודע מקומם

60 התיאור המקביל ב"רשומות הנרחבות של עידן טאיפינג" בפרק "בני אלמוות" (神仙) תחת הביטוי "שליחי הטוכארים" (月使者) משתמש בסימן ל"נרחב, שמן" במקום הסימן לפרווה, כך ששם הכרכרה היא "הכרכרה הנרחבת".

61 ביטוי מקביל ל"מים חלשים", ראה הערה בנושא בקטע על יבשת פֶּנְגְלִין.

62 הביטוי המקורי הוא "החול המרחף", בדרך כלל ביטוי המתייחס לענן אבק.

63 כפי הנראה מדובר בשגיאת העתקה - התיאור המקביל ב"רשומות הנרחבות של עידן טאיפינג" בפרק "בני אלמוות" (神仙) (תחת הביטוי "שליחי הטוכארים" (月支使者) מראה על סימן סביר יותר: "למנוע", כך ששם הקטורת מונעת מחלות. אולם ייתכן כי כוונת הכותב כאן היתה לריפוי המחלות ולא למניעתן.

64 ישנן גרסאות בהם הפיסוק שונה, והנמר והפנתר מקושרים לעוצמתה של החיה ולא לאנושיותה.

65 הסימן המשמש בטקסט הוא 攫 שמשמעותו "קוף גדול" ובהקשרים מסוימים משמש גם שמו של קוף מיתולוגי שנהג לחטוף אנשים. אולם הצירוף 攫天 מראה שמדובר בחלופה לסימן 攫 שמשמעותו "לחטוף", ובביטוי "שוד לאור יום" (בדומה ל 攫 昼). אותו ביטוי (עם אותה שגיאה) משמש בטקסט הדאואיסטי "ספר ההבנה הטהורה של השלווה הגדולה" לתיאור מפלצות איומות ונועזות - בהשאלה "חוטפים לאור יום". מכאן התרגום שמשמש בטקסט שלפנינו.

66 "טריזי זוהר" הוא ביטוי המתייחס לברקים ומופיע לראשונה בטקסט שלפנינו, וממנו הושאל גם לשירה.

של השליח או של החיה האימתנית. ארבעה נשלחו לחפש אחריהם⁶⁷, אך לא נודע מקום הימצאם. בהגיע השנה הראשונה בתקופת חואי'ן'אן⁶⁸ חלו מאות אנשים בצ'אנג'אן, ויותר ממחציתם מתו. הקיסר ניסה לקחת את הקטורת האלוהית של הטוכארים ולשרוף אותה בתחומי העיר, וכל מתייה שלא מלאו שלושה חודשים למותם שבו לחיים. הניחוח לא פג גם כעבור שלושה חודשים, וכך נודע לבטח כי זהו דבר אלוהי. אך שארית הקטורת אשר תועדה בידי הבלרים, יום אחד אבדה גם היא. וכשבדקו בקופסה היה החותם שלם. אך הקטורת שוב לא היתה שם. הקיסר חש חרטה אף יותר גדולה משחש קודם לכן, חרטה על כך שלא חלק כבוד לשליח. הוקרתו למילות עזבונו של פאנג ש'ו⁶⁹ גדלה, בבושתו חיפש את נפלאותיו של לי שאוג'ו⁷⁰, והוא התבייש על [המקרה של] יין שוץ'ינג בחצר המדרגות⁷¹. בשנה שלאחר מכן נפטר הקיסר בארמון חמשת האלונים. "נוגד המוות למתים" העשוי מהאלגום המעורר אשר מהר הציפור של אנשי ארץ הטוכארים, הריהו מסוג קטורת זו⁷². אם היה נוהג בנדיבות אל השליח, [הן היה הדבר מועיל] בשעה שמת, שהרי איזה גורל לא תביס הקטורת הקסומה? והנה, אכן הוא מת לפי גורלו.

67 ייתכן ש"ארבעה" מכוון לכך שנשלחו שליחים לארבע רוחות השמיים - הווה אומר לכל מקום - ולא לארבעה שליחים. אך הטקסט לא חד משמעי בעניין.

68 שנת 88 לפני הספירה, שנתו ה 53 (והלפני-אחרונה) של הקיסר וו מקאן.

69 מעניין כי הטקסט מתייחס כאן לדונג'פאנג ש'ו עצמו. ייתכן שמדובר בתוספת מאוחרת, או שכל הקטע הארוך והמפורט הוא תוספת מאוחרת.

70 קוסם ידוע מתקופת האן המערבית. יוחסו לו הבנה ברפואות, יכולת וגירוש רוחות וכן גם נפלאות כגון גידול דגנים המספקים זהב.

71 מקרה המתואר ב"הגדות על בני אלמוות אלוהיים", מגילה ב'. יין שוץ'ינג היה בן אלמוות שבא להזהיר את הקיסר, וזה התנהג אליו בגסות רוח ולאחר מכן התחרט על התנהגותו.

72 נראה ששורה זו היא הערה למדנית מאוחרת בתוך הטקסט, מאחר שהיא קוטעת בגסות את הרצף הסיפורי.

12. האי צאנגהאי

האי צאנגהאי נמצא בים הצפוני, המקום משתרע לשלושת אלפים לי, ורחוק מאתיים ועשר אלף לי מן החוף. מארבעת עבריו של הים חגים איים, אשר כל אחד מהם משתרע לחמשת אלפים לי. המים לכל אורכם בצבע כחול עמוק, ובני האלמוות קוראים לו ים הספיר. האי כולו הוא הר גדול, ואבנים מוערמות בו לרוב. אבניו דומות לשמונת האבנים⁷³: אבן מוח⁷⁴, אבן דפנה⁷⁵, קווארץ, אבני מפולת, צינובר, רילגר⁷⁶, ג'ייד גולמי, ושלפוחיות אבן למיניהן⁷⁷ ממאות סוגים, וכולן מקורן באי. הקדושים בני האלמוות אשר צורכים את המינרלים הללו מאריכים לחיות. יש באי את אולמות ארמון האבן הסגולה, תשעה בני אלמוות זקנים מושלים שם, ופקידי בני האלמוות ברבבותיהם ישכנו שם.

73 נהוג בדאואיזם למנות שמונה מינרלים הנדרשים לגלולות האלמות, וזהו מן הסתם המקור לביטוי כאן. אולם פירוט השמונה אינו אחיד בספרות.

74 אלמוג מוח. אלמוג ידוע שצורתו כצורת מוח.

75 פירות האניס הסיני, לאחר שהתקשו, הריהם כאבנים, ואליהם מתייחס הביטוי.

76 ארסניק סולפיד. מינרל רעיל ששימש בסין להדברת מזיקים, אך גם ליצירת יין ותרופות, מתוך אמונה שהוא יסלק מזיקים על טבעיים.

77 ישנם מי שמחלקים את פירוט הסלעים בצורה שונה, ובכך נעלמת טענת החלוקה לשמונה (שבעצמה מפורשת כשם סלע), ומתקבלים שמות סלעים אחרים המורכבים מצמדי סימנים ולא מסימן יחיד כמתורגם כאן.

13. יבשת פֶּאָנְגְּ'אָנְג

יבשת פֶּאָנְגְּ'אָנְג נמצאת בלב הים המזרחי, אל מול דרום-המערב של החוף הצפון-מזרחי, ואורך כל אחד מצדדיה של פֶּאָנְגְּ'אָנְג הוא חמשת אלפים לי. את מה שיש בה מייחד מקום התקבצותה של להקת דרקונים, יש שם ארמון של זהב, ג'ייד וזכוכית צבעונית. הוא מקום שלטונו של שר הגורל מן הכוכב השלישי⁷⁸. קהל בני האלמוות אינו שואף לנסוק לשמיים, כולם עם הגעתם ליבשת מקבלים את רשימות החיים של המסתורין הגדול⁷⁹, ומומחי האלמוות שם מגיעים לרבבה. השדות בהם הם מגדלים מגוון פטריות ריישי, בחישוב מידותיהם, דומים לגידולי אורז, וישנו שם גם מעיין אבני הג'ייד, ועליו ארמון הזקן של תשעת המקורות⁸⁰ אשר מנחה את אלי המים בעולם, ביחד עם הדרקונים, הנחשים, הלווייתנים הגדולים והחיות השונות של המים האפלים⁸¹.

78 על אף שייתכנו מספר פירושים לתואר הנזכר כאן, כגון "שליטי גורל שלושת הימים", נראה שבכל זאת מדובר כאן באחד מ"שרי הגורל אדוני הכוכבים" המקושרים עם קבוצת הכוכבים 南斗 (המצקת הדרומית). השר השלישי אליו מתייחס הטקסט הוא האחראי על הארכת החיים, כצפוי מטקסט דאואיסטי.

79 זהו ספר שמקור תיאוריו העיקרי הוא הטקסט שלפנינו, ונחשב ספר המכיל את סודות חיי האלמוות. לא ברורה הצורה הנכונה לתרגם את שמו של הספר, וייתכנו גם תרגומים אחרים כגון "רשימות הולדת עיקרון המסתורין" ואף "רשימות שן'אן וְשֶׁנְג הגדולות", תוך התייחסות ליבשות שהוזכרו בטקסט זה.

80 "תשעה מקורות" הוא ביטוי לאסכולות ידע רבות, ולכן השם מרמז על משכיל רחב ידיעות.

81 המשפט במקור מתייחס ל"מים של תמצית היין". כאשר צד היין, מתוך ניגודיות היין והיאנג, נתפס כמקושר עם הירח, עם אפלה ועם מים, שמהווים תמצית של יסוד היין.

14. פֹּסְאֵנְג

פֹּסְאֵנְג נמצא בחוף המזרחי של הים המזרחי, החוף שלו ישר, ואם הולכים בו מרחק של עשרת אלפים לי, שוב מגיעים במזרח לים הכחול⁸² ⁸³. ברחבי הים ישנו בוך רב, כמו בים המזרחי. ולפיכך המים לא מלוחים, צבעם כחול, ריחם מתוק וטעמם טוב. פֹּסְאֵנְג נמצא בים הכחול, ומשתרע לעשרת אלפים לי. יש בו ארמון של קיסר גדול, מקום שלטונו של המקור הגדול – המלך האב מן המזרח⁸⁴. בארץ זו רבים עצי היער, והעלים של כולם צורתם כעלי עץ התות. ישנו שם גם עצי תות. הגדול מביניהם [גובהו] כמה אלפי ג'אנג, וגודלם ככלל מעל אלפיים [ג'אנג]⁸⁵. העצים כמו צומחים בזוגות משורשיהם, וכמו נסמכים זה על זה. ומכאן הכינוי "בני האלמוות של פֹּסְאֵנְג"⁸⁶. האוכל מפירותיהם יחווה אשליה של זוהר מזהב בכל גופו ושל ריחוף. על אף שהעץ גדול, עליו ופירותיו הם כמו אלו של עצי התות בסין. אך פרי עץ התות נדיר, ובצבעו הארגמני יפרח רק פעם יחידה בתשעת אלפי שנים. טעמו מתוק בהחלט וריחו נעים. האדמה מוציאה גושי ג'ייד סגול-זהוב, שצורתן כצורת אבני הרעפים של סין. פקידי הקסם של בני האלמוות משתנים ומתגלגלים בצורות רבות, ודמותם אינה קבועה, ויש גם מי שיכולים להתפרד ולהיעשות למאה גופים שכל אחד מהם גובהו כעשרה ג'אנג⁸⁷.

82 הניסוח כאן הרבה יותר ציורי מן התבנית הקבועה של הקטעים הקודמים, וסביר כי לא נכתב ביחד עם הקטעים האחרים.

83 "הים הכחול" הוא ים אגדי, והשם לעיתים מתייחס גם לשמיים.

84 מקביל ל"מלכה האם מן המערב" הידועה מן המיתולוגיה הסינית, ועל פי "הרשומות הנרחבות של עידן טאיפינג" בערך 張

子房 (פיסקה 8) הם שני מקורות כל הדברים שבעולם, ומקושרים ליין וליאנג. אולם בניגוד לדמותה העתיקה של המלכה

האם מן המערב, דמותו של המלך האב מן המזרח, או בשמו האחר "האדון המלך מן המזרח" (東王公), כפי הנראה

מופיעה לראשונה בכתבים המיוחסים לדונגפאנג שו וואינה מוזכרת בכתובים עתיקים יותר. לפיכך נראה שמדובר בהשלמה

דאואיסטית מאוחרת המשלבת את דמותה של המלכה האם לתבנית היין-יאנג. כגורם מתחום היאנג מעניין גם אזכורו בין

שתי יבשות העוסקות באופל, שהוא פן של היין.

85 אלפיים מטרים, לפי המידות של תקופת האן.

86 זהו מדרש שם על השם "פֹּסְאֵנְג" אשר משמעותו המילולית "עץ תות תומך".

87 כעשרים ושלושה מטרים לפי מידות תקופת האן.

15. תל פֶּנְג

תל פֶּנְג הוא הר פֶּנְגְלָאי. אל מול החוף הצפון-מזרחי של הים המזרחי, והיקפו חמשת אלפים לי. מסביב מקיף את ההר ים, מימיו של הים המקיף שחורים לחלוטין, והוא מכונה "הים האפל". אין שם רוח, אך גלי הענק מתנשאים לגובה מאה ג'אנג⁸⁸, ואינם יכולים לשוב לאחר שהתנפצו. יש שם תשעה אנשים זקנים, תשעה ארמונות שמיימיים, ומגורי אנשי אמת⁸⁹ עילאיים. רק לבני אלמוות מעופפים יש היכולת להגיע למקום ההוא.

88 כמאתיים ושלושים מטרים לפי מידות תקופת האן.

89 ביטוי שמשעו מאסטר דאואיסטי.

16. קונלון

קונלון⁹⁰ הקרוי גם קונלנג⁹¹ נמצא באזור הצפון-מערבי-מערבי של הים המערבי, ובאזור הצפון-צפון-מערבי של הים הצפוני⁹², ומרחקו מן החוף שלוש מאות אלף לי. גם לו יש מים חלשים המקיפים אותו מסביב. בדרום מזרח מתחבר ההר לגן ג'ישה⁹³, ובצפון מערב מתחבר לבתי בייחו⁹⁴. מצפון מזרח משקיף על בארות דאחוו⁹⁵, ומדרום מערב מגיע לעמק צ'נג'ינג'אן⁹⁶. אלו הם ההרים הגדולים של ארבעת הפינות, אשר מחזקים את אחיזתו של קונלון⁹⁷. צידו הדרומי של גן ג'ישה הוא המקום בו אמרה המלכה האם למלך מוג'ואו⁹⁸: כאשר יוצאים משיין-יאנג לשם⁹⁹ המרחק הוא ארבע מאות ושישים אלף לי, וההרים גבוהים והאדמה מישורית לשלושים ושישה אלף לי. יש שם יש שלוש פינות אשר משתרעות עשרת אלפים לי לרוחב. פינה אחת ניצבת אל מול הצפון, זוהר שורשיו השמימיים של כוכב חמה¹⁰⁰, ונקראת פסגת לאנג'פנג¹⁰¹. פינה אחת ניצבת אל מול המערב, ונקראת היכל שו'אנפו¹⁰². ופינה אחת ניצבת אל מול המזרח, ונקראת ארמון קונלון. בפינה אחת ישנו צבר זהב, אלו הן חומות עיר השמיים המבוצרת שהיקף פניה אלף לי. בעיר ניצבים חמישה משטחי זהב ותריסר מגדלי ג'ייד. הר בייחו והר צ'נג'ינג'אן נושאים אף הם ערים מבוצרות. משטחי הזהב ומגדלי הג'ייד כזרם שוטף בוהקים מנגד. זוהרים מגדלי שמירה עילאיים, אולמות שמאבן ישפה בנויים, לשכות

- 90 רכס הרים מאוד ידוע במיתולוגיה הסינית.
91 מילולית: "קון הנישא".
92 זהו תיאור כיוונים מוזר שלא ברור כיצד הוא מתכנס למקום יחיד, אלא אם הכוונה לנקודות שונות של רכס הרים.
93 ג'ישה, מילולית "צבר אבנים", הוא במקור רכס הרים בסביבות מרכז-מערב סין הידוע כיום בשמו הטיבטי "אמנה מאצ'ין" (בסינית 阿尼玛卿山). הרכס אכן מהווה שלוחה של רכס קונלון, ומוזכר עוד בקלאסיקה של המסמכים בהקשר למלחמתו של הקיסר יו' בהצפות. ההתייחסות לגנים הקשורים בו ייתכן שקשורה לשו'אנפו - "הגן האפל" - שהוא הר אחר הקשור לרכס קונלון, אך ייתכן שהיא סתם הידור אגדי ברוח הפיסקה כולה, אשר לא כל תיאוריה (כגון הים המקיף) תמיד תואמים למציאות.
94 "בייחו", מילולית "שער הצפון" הוא גם שם קדום של ארץ שלמרבה האירוניה משמש גם לציין מקום מאוד דרומי. טקסטים אחרים מכוונים לכך שמדובר ב"הר חו" ("הר השער"). העניין מתבהר מעט אם השם הגיע מהרי אלטון (阿尔金山) שמהווים גם היום את גבולו הצפון-מערבי של רכס קונלון, וצידם הצפוני שימש את דרך המשי. השימוש הזה גרם להם להיקרא "הרי הדרום", שכן הם מצויים דרומית לדרך המשי, ומכאן ההקשר הדרומי למקום כל כך צפוני ביחס לסין עצמה. הביטוי המתייחס ל"בתים", ויכול גם להתייחס לשבטים או לקברים, הוא כנראה בהקשר האגדי של הפסקה.
95 מילולית "עבודה גדולה".
96 מילולית: "המשך התהום". ייתכן גם התרגום "הדגן של צ'נג'ינג'אן", בהתחשב בהתייחסות אליו בהמשך כהר, אולם השימוש המקורי לסימן הוא לנזיק או עמק.
97 תיאור ההרים המקיפים נראה כתיאור דמיוני המשתמש בשברי פרטים מן המציאות אשר היו מוכרים מתיאורים גיאוגרפיים קיימים.
98 המלך החמישי בשושלת ג'ואו, מלך בשנים 922-976 לפנה"ס. ב"ביוגרפיה של בן השמיים מו" אשר שוחזרה ממספר מסמכים במאה השלישית ומבוססת לכאורה על כתבים שנקברו במאה השלישית לפנה"ס, מתואר מסעו להרי קונלון, שם הוא פוגש את המלכה האם מן המערב, וכפי הנראה מדובר באותו מקרה המתועד כאן.
99 "לשם" לא נמצא בציטוט במגילה הראשונה של "פרשנות לקלאסיקה של הנהרות".
100 "זוהר שורשיו השמימיים של כוכב חמה" הוא תרגום לביטוי הסתום משהו 干辰之輝. אך אם מתחשבים בתורת חמשת האלמנטים, נראה שפשוט מדובר במקביל לביטוי "זוהר הצפון", ולהלן ההסבר לכך: הביטוי 干辰 שמופיע כאן אינו נפוץ ונראה בתחילה כמכוון לענף הארצי 辰, בשל הסימן 干 אשר מכוון לשיטת השורשים השמימיים והענפים הארציים. אך בטקסט המצוטט במגילה הראשונה של "פרשנות לקלאסיקה של הנהרות" מופיעה במקום הביטוי 干辰 צורה מלאה יותר: 干辰星, צורה זו במפורש מתייחסת לכוכב חמה (מרקורי), אשר ידוע בסינית גם בשם "כוכב המים". תצורה זו נותנת הקשר ברור יותר לטקסט שלפנינו - הספר 天官占 מציין כי "כוכב חמה הוא תמצית מי הצפון, בנו של הקיסר השחור", משפט המצרף את ההקשרים של כוכב חמה באסטרולוגיה הסינית עם כיוון צפון בחמשת הכיוונים, הצבע השחור בחמשת הצבעים, והמים בחמשת היסודות. הקישור לכיוון צפון מתחזק עם הסימן 干 אשר מתייחס לשורשים השמימיים, ובכך הביטוי 干辰星 מצביע על השורשים השמימיים שמקושרים לאלמנט המים ולכוכב חמה: 癸 壬. אלו הם צדדי היין והיאנג של כיוון צפון. ומכאן ש 干辰 פשוט נותן הקשר אסטרולוגי של "צפון".
101 מילולית: "הרוח הנישאה". הר לאנג'פנג מוכר כיום כמושג למקום מושבם של בני אלמוות, ומקור הביטוי הוא בטקסט שלפנינו.
102 מילולית: "הגן האפל".

עשויות אבנים יקרות, חדרים בסגול ירוק וארגמן, ענני שני וקרני שמש מאירות, ערפילי אודם ואור בשלל גוון¹⁰³, זהו מקום שלטונה של המלכה האם מן המערב, מקדשם של פקידי האמת ורוחות בני האלמוות. על גבו מחוברת ספירה ארמילרית, רוח בראשית סובבת, ומודי ג'ייד לחמשת האלמנטים¹⁰⁴. [זו] תביע את הגיון תשעת הרקיעים ואת היין והיאנג תסובב ותאמוד, והדברים כולם וכל יילוד, והנדיר והנפלא ויוצא הדופן מכולם, הרי כל זה גם יחד שם. וקהל בני שמיים עצום ורב, אשר לא ניתן לתאר בכתב. כי זהו ציר השמיים והארץ, ויהי חבל הליבה של ריבוא המידות, ובאשר ההרים הידועים מכל ניצבים זה אל מול זה בחמשת הכיוונים¹⁰⁵, זהו מקומה הימצאו¹⁰⁶. כינויו עמוד השמיים אשר בעיר הבהט, וכמו רשת הוא תומך. כל מאה הנקיקים עמוקים להפליא, ואלי מים ידורו שם. מחשכיהם לאין חקר, ולכן ישלטו במקומות שאינם קבועים¹⁰⁷. ואין הדבר כמו הגבעות שניתן פשוט לדבר עליהן, וכך עומדים על תילם שמיים וארץ, והדברים על מכונם, כתבנית נוף קדוש לעילא, גורל מתגלה ומתגשם. וברוח המסתורין של המקום אשר בקצה המערב, תשב המלכה האם בפלך קון. קונו¹⁰⁸ נמצא בבריכה השופעת, עצי תות תומכים נטועים ברוקת הג'ייד. אש מרצדת עולה שם, וחיות זוהר נולדות במישורי הלהט¹⁰⁹. הלוע אפוף צללי עד, לכן כל בני האלמוות באיי הים יתגוררו. בצפון מזרח הר ידוע ניצב, הר פנג צפונה וקדמה יכביר. בתו הבכורה של אל הרוח¹¹⁰ מגדלת ביבשת צ'אנג עץ אדיר. תכה רוח גבהים בבסיס אגד דרקונים, בגבעת שִׁיָה¹¹¹ אות מזהיר. ובהגיעו אל עמקי הסתר הנפלאים, רבים ללא סוף שם אלים נחבאים, ואנשי האמת בבתים נסתרים, מושבם שם הוא בין תילים נהדרים. ובין ששת הכיוונים, אללי, איך רק נמנה מקומות ותו לא! זהו רק הקצה של הקצה. לא הרבה ראה שִׁוּוּ עבדך, ולא יוכל לספר על המלכה האם ועל דברי החוכמה של הגבירה הראשונה במעלה. פעם שמעתי זאת מאחד שהשיג את הדאו, שדיבר על אותן עשר יבשות, על התילים הגדולים ועל הגבעות הנפלאות אשר כל אחד מהם תל מגוריהם של בני אלמוות של אמת, מקום שלטונו של ארמון אלים. ואותם הרים ונהרות ברבבות צורותיהם, גם בהם לא פגשתי. מעבר לאותו ים צפוני, שם נמצא הר ג'ונג¹¹². [מקומו] באיזור הצפוני של הים הצפוני, תשעה עשר אלף לי צפונית לים החלשים, גובהו שלושה

103 הביטוי במקור הוא "תשע קרני האור", ביטוי המציין את שלל צבעי הקשת.

104 "הספירה הארמילרית עם מודי הג'ייד" היא מכשיר קדום מאוד לביצוע תצפיות אסטרונומיות, והוא מוזכר עוד ב"קלאסיקה של המסמכים" בקאנון של שון. נראה שמודי הג'ייד היוו כלי במנגנון הספירה הארמילרית המלכותית. ההתייחסות בטקסט ל"חמשת האלמנטים" (אדמה, מתכת, מים, עץ, אש) היא בביטוי הסיני "חמשת הקבועים", אולם תיאור המכונה בהמשך מראה כי המכונה האגדית הספציפית הזו פועלת בהקשר של האלמנטים בעולם ולא רק בהקשר אסטרונומי. הציטוט של הקטע הזה אשר המובא ב"פרשנות לקלאסיקה של הנהרות" שונה במקצת ושופך אור על משמעויות חלק מהסימנים בקטע שלפנינו.

105 חמשת הכיוונים הסיניים הם צפון, דרום, מזרח, מערב ומרכז.

106 ייתכן שהיה כאן חילוף בין הסימנים 鎮 "צ'ין" "עייירה" (המשמש לאורך הטקסט לציון מיקום) ו 鍾 "ג'ונג" שהוא שמו של הר באיזור קונלון אשר מוזכר גם בהמשך. החילוף סביר בעיקר לאור העובדה שבציטוט ב"פרשנות לקלאסיקה של הנהרות" הקטע במיקום המקביל אכן עוסק בהר ג'ונג. בנוסף, הר ג'ונג גם מוכר היטב מן הקלאסיקה של ההרים והימים כמקום משכנם של יצורים ואלים מופלאים. אולם הטקסט כאן שונה כל כך מן הקטע הקצרצר המקביל ב"פרשנות לקלאסיקה של הנהרות", עד שנראה שקיבל כבר חיים משלו ואין להקביל ביניהם.

107 "שאינם קבועים" הוא גם כינוי למתים. כך שיתכן שהכוונה לשליטה במתחם המתים.

108 הסימנים "פלך קון" ול"קונו" שונים לחלוטין, ואין ביניהם קשר נראה לעין.

109 ב"קלאסיקה של ההרים והימים" בחלק "הקלאסיקה של הרי המרכז" מתואר הר קונו כמקום עשיר בנחושת, ולפיכך גם מודגש בתיאורו הצבע האדום. נראה שהנטיה הדאואיסטית להידור פיתחה כאן את המוטיב הזה.

110 הביטוי 異体 הנתון בטקסט המקורי ופירושו כ"אל רוח" אינם ברורים מאליהם ודורשים הסבר: פרשנויות על השורה " 撰 體 覬 鹿, 何 以 膺 之 " והקשרה מתוך השיר " 天 問 " באוסף "השירים של צ'ו", חושפות כי הביטוי 撰 體 המופיע בשיר למעשה צריך להיכתב 異 體 ובכך זהו הביטוי בטקסט שלנו, ומתייחס לאל הקשור לרוח. פירושו המילולי "הגוף של הרוח", על בסיס העובדה כי 異 הוא שמו של הסימן המתייחס לרוח בקלאסיקה של התמורות (יי ג'ינג). קשה למצוא בספרות התייחסויות לביטוי הזה, אולם צורתו הלירית של הטקסט כאן וקרבתו מבחינת התקופה לשיר ה"ל", מחזקים את ההשערה שהכוונה כאן אכן למושג "אל הרוח", ולא מדובר בהתייחסות אחרת כגון השימושים של 異 體 בהקשר של טכניקות קריאת עתידות.

111 גבעת שִׁיָה מכרת היטב בספרות הסינית הקלאסית החל מהופעתה בקלאסיקה של הטקסים, שם היא מוזכרת כמקום שגיבור הסיפור שמח בו ורוצה להיקבר בו. אולם לא ברור למה היא מצויינת כאן דווקא בהקשר של אות משמיים.

112 מילולית "פעמון". על פי השוואת תיאורים זהים להר ב"קלאסיקה של ההרים והימים" וב"מקראות הקיסריות של עידן

עשר אלף לִי, שטחו משתרע לשבעת אלפים לִי, והיקפו שלושים אלף לִי. מתוכו נוצרות פטריות ריישי עשויות ג'ייד ומעל ארבעים סוגים של עשב אלוהי, ועליו במות זהב ומגדלי ג'ייד, וגם משכנותיהן של רוחות בראשית. וזהו מקום מגוריו ושלטונו של קיסר השמיים. בדרום הר ג'ונג נמצא הר פִּינְגְּשִׁיָה¹³, בצפון נמצא הר ג'יאלונג¹⁴. במערבו נמצא הר ג'ינגְּצָאו¹⁵, ובמזרחו נמצא הר שומו¹⁶. ארבעת ההרים הם להר ג'ונג כענפים לגזע. ארבעת ההרים גבוהים מהר ג'ונג בשלושים אלף לִי, ועל חמישתם ערי ממשל. אם מטפסים על אחד מארבעת ההרים המקיפים וצופים למטה, רואים את הר ג'ונג. ארבעת ההרים המקיפים הם מחוזות תחת שלטונו של קיסר השמיים. אנשי אמת בני אלמוות הולכים ובאים [שם]. והדרך עוברת מנתיב אחד, דרומית מזרחית להר פִּינְגְּשִׁיָה נכנסת לתוך מערה, ומגיעה אל מחוז לדלתות ההר הצפוניות של הר ג'ונג. שלטונו של קיסר השמיים מאגד את אשר בבסיסם של תשעת הרקיעים, ואין דומה לו ביוקרתו. איזור לב ההר גבוהו כגובהן של ארבע חומות, אך במרכזו ישנה תצפית אל קונלון. בימי קדם, כאשר סיים יו' לשלוט בשטפונות, חצה את המים החלשים בכרכרה מעופפת¹⁷, הגיע אל ההר הזה וזבח לאלוהים¹⁸ בצפון ההר, להשיב על המפעלות הגדולים בתשעת הרקיעים¹⁹. יו' גם עבר בכל חמש הפסגות והורה לפועלים לחרוט באבנים ולתעד את הגבהים. הסימנים בהם השתמשו היו בכתב ראשנים ולא בכתב של אנשי הָאן²⁰. מידות האורך הנהוגות כיום, כולן בתיעודים בתקופתו של יו'. ולא רק את חמש הפסגות חרט, אלא גם את כל ההרים המפורסמים. ורק את המקום הגבוה ביותר בהר חרט. הספר שעבדך שָׁוּוּ משתמש בו כיום לעיון הוא זה אשר בו המלכה האם סיפרה על כל אוסף [המקומות] המופלא, [המקומות] שיו' לא הציב בהן את כף רגלו, כי [הוא] תיעד רק ההרים המפורסמים אשר בתחומי שִׁיָה²¹. גו שִׁי דָה, מורו הותיק של עבדך, היה אדון דאו ופקיד אמת²². פעם נתן לעבדך מפת דמות אמת של קונלון, הר ג'ונג, הר פִּינְגְּלָאי וארצות האלים²³. [אך] פעם כשנכנסתי לְהָאן, נשארה אצל חבר חבר ותיק שאצלו התארחתי²⁴. וספר זה היהו חוזר בעיקר על [הדברים] אשר במפת דמות ההרים, וגם בעבר בתקופת לימודי [נאמרון] הדברים בצורה דומה. הוד מלכותו באהבתו את הדאו יעמיק בהרהוריו, יבחן את נככי ליבו, יכבד את השמיים ויכניע את אשר מתחת, ואף ילמד זכות²⁵ על האוצרות הנסתרים. אז איך יוכל שָׁוּוּ עבדך הנקלה לחוס על צערו? הכל יספר! רבי האומנים עושים את ענייניהם במחשכים, וחכמת הדאו מסתירה מלמדיה. אשר זולג מן האומנות יראה כדבר בדיה, והתגלויות המלמדים הגיונם המופלא נפזר. אבקש שלא יפוצו גם דברי עבדך.

טאיפינג, שמו של ההר המופיע כאן כ 鐘 יכול להיכתב גם 鍾 - "ספל", והוא אותו הר ג'ונג המוזכר בהערה קודמת. על פי הטקסטים אבני הג'ייד של ההר היו ידועות לטובה. גם בקלאסיקה של ההרים והימים, תחת "הקלאסיקה של אשר בים המערב", מוזכר ההר כקרוב לקונלון.

113 מילולית: "מרגיע הרעות".

114 השם בנוי משני סימנים המציניים דרקונים הקשורים לשטפונות - האחד גורם למים על הקרקע להפוך לשטפון, והשני גורם לגשמים כבדים המביאים לשטפונות. אותו צמד סימנים תורגם בתור "דרקוני השטפונות" בחלק על יבשת ג'י'קו, ומעניין שתיאור החיה האימתנית במשפט המופיע שם נוגע באותם נושאים המופיעים בשמות שני ההרים שהוזכרו כאן.

115 מילולית: "העשב הקשיח".

116 מילולית "העצים הקשורים". כל ארבעת ההרים לא מוכרים מן הספרות הסינית.

117 הביטוי המילולי כאן ל"מעופף" הוא "רכוב על נעלי עשב". נעלי עשב הן נעליהם של קוסמים דאואיסטים, ורכיבה על נעלי עשב היא טכניקת תעופה על פי הדאואיסטים.

118 "שִׁאנְגְּדִי" ("השליט העליון"), האל העליון בפנתיאון הסיני, אשר פולחנו קדום מאוד ונמשך לאורך כל ההיסטוריה של סין. האל אינו מיוצג פולחנית בפסל או דמות, אלא לכל היותר באמצעות שמו הכתוב, ועם זאת, התרגום "אלוהים" שהיה נפוץ בידי המיסיונרים, אינו הולם כאן, כי ברור שאין כוונה לאלוהים כפי שהוא נתפס במונותאיזם, ויותר מכך, שִׁאנְגְּדִי במקורו חשוד כאב קדמון או מגן שבטי של בני שושלת שאנג.

17. סוף דבר

שמח הקיסר וו לשמוע את הדברים, וכעבור שנה השיב ממחזיקיהם את כל מפות דמות האמת. תמיד היה נושא אותן עמו¹²⁶, בשמונת המועדים¹²⁷ קיים פולחן לספרים המופלאים, ובספרים חיפש את מידות ההשתחררות¹²⁸. החזיונות ודברי הליצנות שהציג שוו הכשירו את ההתבוננות בליבו של הקיסר, ובכך פיקד על רבבות מרכבות והתנשא על דוכסים ורוזנים, מבלי שהבין היו מורה ותלמיד, מבלי שהבין שמח לביקורת. כי הקיסר וו לא יכל לרדת לחקר הגיונו של איש זה.

- 119 סביר להניח שהכוונה היא שהזבח הוא כתודה לשמיים על שאיפשרו את מפעלותיו הגדולים של יו'. אולם לא ניתן לפסול את התרגום "שב וביצע מפעלות גדולים בתשעת הרקיעים", אשר היה מייחס ליו פעילות מיתולוגית נרחבת בהרבה מזו המקובלת של עצירת השטפונות בסיין.
- 120 "כתב ראשנים" הוא כינוי מאוחר לצורה קדומה של הכתב הסיני שהיתה נפוצה טרום שושלת האן, ובעיקר בתקופת שושלת ג'ואו. הקוים בכתב זה מתעגלים ומתפתלים, ודמו לראשנים בעיני דורות מאוחרים שלא ידעו כבר לפענח את הכתב. הכתב של אנשי האן הוא כבר צורה הרבה יותר קרובה לכתב המקובל כיום.
- 121 יו' ידוע בתור מקים שושלת ש'יה, כך שהטענה היא שתיעד רק מה שבתחומי ממלכתו או מה שהיה בסביבה מספיק קרובה כדי להיכלל בממלכת צאצאיו.
- 122 "פקיד אמת" - גם כינוי לכהן דאואיסטי.
- 123 "ארצות האלים" הוא כינוי לסיין שהופיע עוד ב"רשומות ההיסטוריון", אך יכול לשמש גם כינוי לארצות בני אלמוות.
- 124 למעשה המשפט כללי מאוד, ולא ברור אם הוא מתאר כי המפה נשארה כאשר דונגפאנג שוו התארח אצל ידיד, או שהוא דווקא מתייחס לכך שהמורה גו שי ד'זה נשאר אצל דונגפאנג שוו כשהתארח אצלו כידיד ותיק. התרגום הנוכחי נראה מתאים יותר למשפט הבא.
- 125 המושג שתורגם כ"ילמד זכות" יכול להתייחס להכתרה של קיסר. ובכל מקרה יש כאן אלמנט של שליטה.
- 126 הביטוי המדויק הוא "נשא אותן מאחורי מרפקו". במנשא מאחורי המרפק ניתן היה לאחסן כלים למקרי חירום, כגון מרשמים רפואיים או מרכיבים לרקחת תרופות.
- 127 שמונה נקודות ציון שנתיות ידועות בסיין העתיקה: תחילת כל אחת מארבעת העונות, היום הארוך בשנה, היום הקצר בשנה ושני ימי שוויון היום והלילה.
- 128 הכוונה להשתחררות מכבלי העולם הזה - מטרתו של הלימוד הדאואיסטי.